

SLUTRAPPORT

för projekt

Allmännyttigt investeringsprojekt inom
Programmet för utveckling av landsbygden
i Fastlandsfinland
2014-2020

Projektsignum:
129979

SAMMANFATTANDE INLEDNING

Petsmo Vandringsled har byggts och färdigstälts i form av ett Leader-finansierat projekt under tiden 1.6.2020-30.9.2021. Som projektägare fungerar Petsmo Ungdomsförening rf, som tillsatt en särskild arbetsgrupp för projektet. I tälkoarbetet har över 50 frivilliga Petsmobor varit engagerade och antalet talkotimmar som genomförts är över 2 000 h. Huvudfinansiärer är Aktion Österbotten genom den Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Ledens totala sträckning är 12,5 km och omfattar två olika slingor med möjlighet till också kortare promenader eller utflykter beroende på användarnas nivå. En av grillplatserna har gjorts tillgänglig även för funktionshindrade. Väljer man att gå hela leden passerar man alla fyra rastplatser och de natursköna insjöarna Särkiträsk, Rudträsk och Kvarträsk samt myren Källmossen.

Vandringsleden har fått stor uppmärksamhet och enormt fin respons. Besökarantalet har under hösten 2021 varit över all förväntan. Stigarna har redan trampats av tusentals personer och genom projektet har Petsmo by satts på kartan för många som aldrig tidigare besökt byn. Vandringsleden har varit ett välkommet tillskott bland befintliga leder i Österbotten och vi kan konstatera att projektet varit lyckat på alla vis.

Leden har egna informationskanaler i form av konton på Facebook och Instagram samt en hemsida på adressen www.petsmovandringsled.fi.

Denna slutrapport har producerats av arbetsgruppen för projektet och undertecknas av projektadministratör Anna Sand, projektkassör Jessica Berg och projektets arbetsledare Nicklas Lindström.

Petsmo 1.12.2021

Anna Sand

Nicklas Lindström

Jessica Berg

SAMMANFATTANDE RAPPORT

Projektets mål och målgrupp:

Målsättningen har varit att skapa större möjlighet till friluftaktiviteter i byn, främst för byinvånarna men även för andra kommuninvånare och ge dem möjlighet att motionera och samtidigt njuta av naturen. Samtidigt kan projektet bidra till ökad gemenskap i byn via talkoarbetet, och på sikt göra medvetenheten om Petsmo större och bidra till inflyttning. Målgruppen består av alla ålderskategorier som har funktionsförmåga att vandra och gå i terräng.

Genomförande:

M.h.a. talkokrafter och lokala entreprenörer. Utmärkning av ledens sträckning, röjning, byggande av spångar och rastplatser samt beställning och uppförande av skyltning längs sträckningen görs på talko. Arbetsgruppen som tillsatts av PUF har ansvarat för genomförandet i samarbete med talkogrupperna.

Tidtabell:

Planeringen av projektet inleddes i januari 2020 och ansökan om Leader-stöd inlämnades i april 2020. Stödbeslutet daterades den 11.6.2020, varvid materialbeställningarna kunde starta. Talkoarbetet inleddes den 23.8.2020. Den ursprungliga projekttiden sträcker sig fram till 31.12.2022 men projektet slutfördes redan den 19.9.2021.

Resurser:

Petsmo UF har begränsade ekonomiska resurser och projektet är därför helt och hållet beroende av stöd och bidrag, samt av bybornas talkokrafter. Projektets slutförande förutsätter en handlingskraftig arbetsgrupp med stort driv.

Organisering av genomförande:

Arbetsgruppen fungerar som styrgrupp för allt praktiskt arbete. Gruppen planerar alla delmoment och åtgärder internt innan de delegeras vidare.

Kostnader och finansieringsplan:

Det ursprungliga, godkända kostnadsförslaget omfattade en totalbudget om 38 600 euro, varav den offentliga finansieringen (Leader-stöd) är 19 300 euro via Aktion Österbotten och den privata finansieringen är 19 300 euro. Av den privata finansieringen utgörs 18 300 euro av vederlagsfritt arbete och 1000 euro av privata penningmedel.

Efterhand har projektet vuxit och en tilläggsbudget har skapats. För finansieringen av den överstigande delen av budgeten har PUF sökt om bidrag från andra aktörer. Projektet verkliga slutbudget landar på cirka 85 000 euro, varav hälften är materialkostnader och hälften talkoinsatser.

Rapportering och uppföljning:

Arbetsgruppen har regelbundet rapporterat och kommunicerat framstegen i projektet via egna kanaler i sociala medier, delvis internt mellan talkogrupperna, men också externt till byainvånarna och allmänheten i stort. Slutrapportering avläggs i form av detta dokument, som också görs tillgängligt för allmänheten. Uppföljningsåtgärder krävs inte, endast underhållsarbete av leden.

Hypoteser om genomförandet och risker:

Inga speciella. Sinande talkokrafter enda risken med projektet.

Samarbetspartners:

Bybor och vid behov lokala entreprenörer.

Resultat och verkningar:

En vandringsled i omväxlande terräng med fina rastplatser, som lockar besökare från hela Korsholm men också grannkommunerna. En positiv allmän inverkan på Petsmo by.

Förslag till fortsatta åtgärder:

Leden kräver årliga underhållsarbeten och det finns gott om utvecklingsidéer. Fortsättningsprojekt kan därför bli aktuella.

PROJEKTETS GENOMFÖRANDE

ETAPP 1 11.6.2020-31.12.2020

Petsmo UF erhöill positivt stödbeslut från ELY-centralen den 11 juni 2020 och inledde då den mer konkreta planeringen för förverkligandet av vandringsleden.

Talkarbetet drog igång i slutet av augusti 2020 med en väldig fart. Inom loppet av drygt tre månader hade två grillplatser färdigställda och halva leden var var skyltad och klar. Här pågår monteringen av grillkåtan vid grillplats 1, Särkiträsk, hösten 2020.

Material och byggnadselement beställdes, så att det skulle finnas färdigt till hands efter sommarsemestern som då skulle ta vid. På grund av den starka traditionen med sommarstuge- och skärgårdsliv är det svårt att få till stånd talkarbeten sommartid i Petsmo, varför det första talkot hölls den 23.8.2020.

Efter ett talkomöte som hållits på försommaren hade man fått in anmälningar av cirka 50 frivilliga talkoarbetare för projektet, som delats in i fyra grupper beroende arbetets art: Bygg- och montering, röjning, spångbygge samt målningsgrupp.

Talko vid Särkiträsk, tidig höst 2020.

Efter den inledande talkokvällen tog en fortsatt talkoinsats vid som överträffade alla förväntningar i arbetsgruppen. Det verkade finnas ett uppdämnt behov av att få komma ut och arbeta samt umgås med folk efter den långa våren med social distansering på grund av pandemin.

En del ändringar har ansetts nödvändiga att göras under arbetets gång. Den planerade grillkåtan som föreningen ursprungligen ansökte åtgärdstillstånd, ansågs inte passa i skogsmiljö då den mer liknade ett lusthus eller en trädgårdspaviljong. En ny modell eftersöktes och beställdes från en annan leverantör.

Uppskattningen av mängden spångvirke som skulle gå åt var oerhört svår och flera tilläggsbeställningar måste göras. Spångbyggarna jobbade oförtrutet långt inne i skogen under flera sena och mörka höstkvällar i ur och skur.

Betydligt mer spångvirke än beräknat har gått åt – beräkningen av detta är oerhört svår att göra och fler tilläggsbeställningar har blivit nödvändiga. Denna utgiftspost uppskattades i den ursprungliga kostnadskalkylen till cirka 5700 euro, men landade i slutänden på hela 13 000 euro.

Koordineringen av talkoarbetet skedde via en intern Facebook-grupp samt Whatsapp-grupper för respektive talkogrupp, som också fått egna gruppleddare. Redan halvvägs in i projektet var den ursprungliga talkoplanen överskriden och antalet budgeterade talkotimmar över det som uppskattas för hela projektets omfattning.

Talko vid grillplats 2, Rudträsk. Bord med tak samt dass byggs.

Resterande talkoinsatser kommer därför att ske utanför bidragsansökans budget.

Trycket från allmänheten att kunna börja använda leden ökade vartefter under hela hösten vartefter ryktet om projektet spred sig. Talkotillfällen ordnades gruppvis 2-3 kvällar hela hösten fram till tidsomställningen i oktober då kvällarna blev för mörka. Även andra faktorer påverkade arbetet, bland annat höstens orimliga regnmängder, och ledde till att talkoarbetet pausades fram till advent. Först då hade de stora vattenmängderna gett vika i skogen och arbetet med projektets första etapp kunde slutföras.

Vedtak och bänkar på plats vid Särkiträsk.

Detta innebar att halva leden och två grillplatser var klara med en sträcka på 2 x 5,7 km som längst och med en kort sträckning på endast 0,3 km från ledens andra startplats till den första grillplatsen, som utnyttjas främst av småbarnsfamiljer och äldre.

Således var alltså halva vandringsleden, två av de fyra grillplatserna och all skyltning längs denna färdig före årsskiftet 2020/21 och den första delen av leden kunde tas i bruk till advent 2020.

Efter öppningen av den färdiga delen av leden startades även en egen Facebook-sida och ett eget Instagram-konto upp som snabbt fick ett stort antal följare. Även Vasabladet uppmärksammade leden med ett reportage.

Lagom till advent var halva sträckan och de två första grillplatserna klar, och den första delen av leden kunde tas i bruk.

ETAPP 2 1.1.2021-19.9.2021

Arbetet med etapp 2 inleddes efter årskiftet, i februari 2021 när isen var tillräckligt stark för att bära materialtransporterna till Kvarnträsk där den tredje grillplatsen skulle byggas.

Frakt av spångvirke ut på Källmossen samt avverknings- och materialfraktstälko på Kvarnträsk vintern 2021.

Samtidigt skulle transport av spångvikre ske ut på Källmossen, där 650 meter spång skulle byggas och även den fjärde grillplatsen. Transporterna skedde med snöskoter, slädar samt fyrhjulingar och under flera helger. Vid Kvarnträsk hölls flertalet avverknings- och röjningstälkon, innan bygget av grillplatsens terrass kunde påbörjas under vårvintern. Detta pågick tills isen återigen blev för tunn att gå på.

Bygge av ledens tredje grillplats - terrassen vid Kvarnträsk - pågick både före och efter islossningen.

Under våren, efter att snön smält, färdigställdes grillplatsen vid Kvarnträsk. Samtidigt röjdes den sista delen av ledens norra runda upp och spångar byggdes på de delar där det behövdes. När även skyltningen var klar på den här delen av leden, kunde Norra rundan öppnas för "trafik" i början på sommaren.

Kvarnträsk grillplats samt röjning och spångbygge på Norra rundan färdigställdes våren 2021.

UNDERPROJEKT: Förstoring av Rudträsk rastplats

OBS! Detta är ett externt underprojekt som står utanför den Leader-stödda delen av projektet, med en egen, extern tilläggsbudget. På grund av dess betydelse för projekt Petsmo vandringsled som helhet, ges det dock utrymme i denna slutrapport, som också fungerar som projektets allmänna slutrapport.

Halvvägs in i projektet, när grillplatserna vid Särkiträsk och Rudträsk redan var klara, dök en ny möjlighet till ett större, ekonomiskt stöd upp genom att Korsholm kommun införde ett så kallat Byautvecklingsstöd. Arbetsgruppen beslöt att ansöka om 10 000 euro för att förstora grillplatsen vid Rudträsk med en laavu och en flytande terrass, eftersom rastplatsen visat sig vara väldigt underdimensionerad.

Petsmo UF beviljades 7500 euro för ändamålet och Rudträsk grillplats förstörades under sensommaren 2021 och utökades med pontonbryggor som försågs med räcke och grill samt sittplatser, samt en laavu, också den med grill och sittplatser.

Denna del av projektet utgör ett eget underprojekt och ligger utanför den Leader-stödda projektdelen med en egen tilläggsbudget. Det berör således alltså INTE den ursprungliga budgeten och stödet från Aktion Österbotten, men tas ändå upp i denna slutrapport eftersom det haft en stor betydelse för projekt Petsmo Vandringsled som helhet.

Rudträsk rastplats kunde tack vare det kommunala utvecklingsstödet som Korsholm kommun beviljade Petsmo Uf, förstöras och därmed få tredubblad sitt- och grillkapacitet. Grillplatsen var tidigare mycket underdimensionerad i förhållande till de folkmängder som vandrade hit och kön till grillen var ofta mycket lång. Denna del av projektet utgör ett externt underprojekt och berörs inte av Leader-stödet.

Förstoringen av Rudträsk rastplats har skett med hjälp av lokala entreprenörer samt talkokraft. I bild syns Nicklas Lindström lägga råspont på laavuns tak. Pontonbryggorna fungerar som en flytande terrass med den grill och det möblemang som Sune Österåker byggt på talko.

Samtidigt som Rudträsk grillplats förstörades, inleddes det stora och utmanande momentet med att bygga spång över hela Källmossen. Virket hade till stora delar körts ut föregående vinter, vilket underlättade arbetet, som utfördes i 28 graders värme.

Mitt under pågående värmebölja i slutet av juli 2021 inleddes arbetet med att spånga hela Källmossen, en sträcka på drygt 600 meter. På tre kvällar var arbetet gjort tack vare en imponerande talkoinsats. Därefter kunde den fjärde och sista grillplatsen, mitt ute på Källmossen anläggas (se bilder nedan.)

Källmossens grillplats ligger, till skillnad från de tre andra grillplatserna, inte vid en sjö utan mitt ute på en myr.

Efter tre kvällars slit var talkojobbarna över på andra sidan mossen och därmed kunde röjningsarbetet på ledens allra sista del börja.

Nu återstod bara att röja den sista sträckan av leden och att planera och verkställa skyltningen på denna. Efter två intensiva månader kunde de sista skyltarna och kartorna monteras upp längs leden och vid dess två startplatser, och lagom inför invigningen den 19.9.2021, lanserades också ledens egen hemsida.

Röjningsarbeten på ledens sista sträckning, augusti-september 2021.

Petsmo vandringsled invigdes den 19.9.2021 och Sune Österåker, som varit en av de främsta talkoarbetarna, klippte det gula bandet med assistans av Mathias Kjellman och Nicklas Lindström.

Invigningen hölls den 19.9.2021 med bandklippning vid ledens huvudsakliga startplats och därefter gemensam vandring till Rudträsk, där Petsmo UF bjöd alla vandrare på korv. Sedan dess har parkeringsplatserna vid startplatserna varit inte bara fulla, utan överfulla, varje helg, och under en och samma tidpunkt har hundratals vandrare vistats längs leden. Responsen i gästböckerna och på ledens konton i sociala medier har varit överväldigande och Petsmo vandringsled har av många beskrivits som en ny "favortiled" med rastplatser som "saknar motstycke". Resultatet överträffar således de målsättningar som inledningsvis sattes upp.

Stor vikt har lagts vid en välfungerande och god skyltning.

ETT AXPLOCK AV CITAT

från vandringsledens sociala medier

"En fantastisk vandringsled i Petsmo. Den var imponerande välgjord, suveränt fina rastplatser med tillbehör. Spångar, stigar och vägar, genom en vacker natur. Allt var så genomtänkt och snyggt, ett enormt arbete har gjorts. Lederna var tydligt utmärkta och skyltarna var också de ett hantverk i sig."

"Olette tehneet aivan upean työn polkujen suhteen ja erilaisissa maastoissa. Välillä oli tunne kuin olisi Robin Hood metsässä ja sitten lopuksi Lapissa. Todella mahtavat taukopaikat."

"Bra skyltat och väldigt fina rastplatser!"

"Grillipaikat, opastekyltit, parkkipaikat, pitkospuut... kaikki niin vimpan päälle että!"

"I'm impressed! It's truly a superb trail, with beautiful sceneries, the greatest resting place facilities I've ever seen, and with ever changing nature. Definitely worth visiting!"

"Kaunis reitti ja hienosti tehty, lämmin suositus"

"Vi var där första gången idag och herregud vad det var fina nya pausplatser där! "

"Aivan mahtavat grillipaikat ja erilaisia maastoja. Ja sopivan pituiset reitit lapsia ajatellen"

SLUTRAPPORT I SIFFROR

BUDGETERADE TALKOTIMMAR FÖR HELA PROJEKTET:

830 personarbetstimmar + 130 maskinarbetstimmar = 960 h (motsvarar 18 300 euro)

FÖRVERKLIGADE TALKOTIMMAR PER 19.9.2021 (100% KLART):

1 868,25 personarbetstimmar + 224,5 maskinarbetstimmar = 2092,75 h (motsvarar 38 126,25euro)

BUDGETERADE MATERIALINKÖP/INVESTERINGAR FÖR HELA PROJEKTET:

19 300 euro (50% av Leader-stödd budget på 38 600 euro)

FÖRVERKLIGADE MATERIALINKÖP/INVESTERINGAR FÖR HELA PROJEKTET PER 31.10.2021 (PROJEKTET 100 % FÄRDIGT):

46 999,37 euro (varav Leader-stödd projektandel 19 300 euro)

ATT NOTERA:

Projektets ursprungliga budget har under arbetets gång dubblerats, men den överskridande delen har förverkligats med en extern tilläggsbudget utöver den av Leader stödda projekt delen och finansierats på annat sätt. I den Leader-stödda delen av projektet ingår inga andra ekonomiska bidrag än det från Aktion Österbotten. Denna del av projektet har en budget på 38 600 euro.

Den totala projektbudgeten är totalt 85 125,62 euro, varav 46 999,37 euro är material- och investeringskostnader och 38 126,25 utgörs av talkoinsatser.

KARTA

Petsmo Vandringsled

